Vrijdag 3 December 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 4071

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. ags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
f 1.50 per maand [Aruba f 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers f 0.10

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Verwoesting Berlijn hervat.

Ongeveer de helft van de stad vernield na hevige aanval van de afgelopen nacht.

8e Leger verovert Castel Freteno in voortgezette opmars.

Hevig bombardement op Franse havenstad Marseille.

Russen weer een heel eind vooruit ten Noord-Westen van Gomel.

AANVAL OP MARSEILLE.

Als volgt luidt een bekendmaking uit het Geallieerde Hoofdkwartier in Algiers:

„De duikbotenkooien en constructiefaciliteiten in de haven van Marseille in Frankrijk werden heden aangevallen door zware bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht. De duikbootfaciliteiten waren reeds maanden in aanbouw en werden onlangs voltooid." Dit is de eerste aanval, welke op dit doel gedaan werd door Vliegende Forten van de 15e luchtmacht. Het is de tweede maal binnen tien dagen dat een aanval door zware bommenwerpers werd gedaan op Duitse marine-bases in het Middellandse Zeegebied. De vorige aanval werd gedaan op de marine-basis te Toulon op 24 November. Hierbij werd hevige schade veroorzaakt.

Een zegsman van de luchtmacht maakte bekend, dat 5 Duitse marineschepen tot zinken werden gebracht, 5 kleinere waarschijnlijk tot zinken werden gebracht. 2 Gewapende koopvaardijschepen ernstig werden beschadigd en grote vernieling werd aangericht in de droogdokken bij het bombardement op Toulon.

LUCHTAANVALLEN OP FRANSE KUST.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„Mitchells, Bostons en Typhoons, begeleid en beschermd door gevechtsvliegtuigen, bombardeerden heden middag doelen op het schiereiland van Cherbourg. Thans is bekend, dat een tiende vijandelijk vliegtuig werd vernield door onze gevechtsvliegtuigen in de offensieve operaties van gisteren. De bestuurder van een tweede gevechtsvliegtuig bevindt zich in veiligheid." (Londen, (AP) 2.12).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Tijdens de dag van 2 December vervolgden onze troepen tussen de rivieren Sosj en Dnjepr ten Noord-Westen van Gomel hun offensief en veroverden zij meer dan 80 plaatsen. Hiertoe behoorden Danala, Soviet Starydon, Vevhuste, Petravitsji, Kuzovo, Ilisoviet, Lozov, Svedavka, Bronitsa, Zapastsje, Lisnoye, Nerkulovitsji en Nikoloyav.

In het gebied aan de beneden-Pripet vervolgden onze troepen hun opmars en veroverden zij de volgende plaatsen: Nizjnoye, Minomets, Zavol, Smolenta, Buza, Uski, Golovstitsje, Kruovka en Antonov.

In het gebied van Tsjerkassy sloegen onze troepen de tegenaanvallen van vijandelijk voetvolk en tanks af; zij brachten hem hevige verliezen toe in manschappen en materiaal.

Ten Zuid-Westen van Krementsjug braken onze troepen de weerstand en tegenaanvallen van den vijand en veroverden zij de volgende krachtig versterkte verdedigingspunten: Todlevka, Ryvovka, Serebrenaya, Mudrovka en Trosokovka.

In andere sectoren van het front vonden verkenningsactiviteiten alsook artillerie- en mortierenduels plaats. Tijdens de dag van 1 December ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 71 Duitse tanks. 23 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur" (Moskou, (AP) 2.12).

MENINGEN VAN NOORDAMERIKAANSE SENATOREN.

Jack Bell seint uit Washington:

Het vooruitzicht, dat Rusland, Groot Britannië en de Verenigde Staten tot een algemene overeenkomst zullen komen over de strategische vraagstukken met betrekking tot Europa, gelijk het driemogendhedenverdrag van Caïro met betrekking tot de Stille Oceaan, werd gesfeld in het Noordamerikaans Congres. De wetgevers zijn over het algemeen van mening, dat Roosevelt en Churchill een ontmoeting zullen hebben met Stalin na de conferentie te Caïro met Tsjang Kai Sjek, die inmiddels Senator Hill van Alabama, een Democrat, zeide te geloven, dat zulk een bijeenkomst spoedig zal plaatsvinden en dat als resultaat ervan een verklaring zal worden gedaan over de Geallieerde bedoelingen ten aanzien van Europa gelijk die met betrekking tot het Oosten te Caïro werden geuit.

Senator Reynolds van North Carolina, Voorzitter van het Senaatscomité voor militaire aangelegenheden, zeide gelijk Hill te hopen, dat Roosevelt, Stalin en Churchill tot overeenstemming zullen komen „over iets voor Europa dat in de lijn van het Atlantische Handvest zal liggen".

De overeenkomst van Caïro vond algemene bijval in het Congres hoewel sommige wetgevers zich afvroegen hóé verstrekkend de bepalingen ervan zullen zijn. Senator Reynolds zeide, **dat zij uiteindelijk zouden kunnen voorzien in de vrijheid van Nederlands Oost Indië alsook van Korea**, dat Hongkong (de Britse kroonkolonie die door de Japanners werd genomen) aan China zal worden teruggegeven en dat andere Verenigde Landen het voorbeeld der Verenigde Staten zullen volgen in het afzien van de exterritoriale rechten in China.

Senator Austin, een Republikein van Vermont, was evenwel van mening, dat de Philippijnen wederom onder Noordamerikaans toezicht zullen worden gesteld, dat Hongkong aan de Britten zal worden teruggegeven en dat andere mogendheden het bestuur over de eilandenbezittingen zullen behouden. Met de opmerking, dat de overeenkomst waarschijnlijk zo ver gaat als thans mogelijk is voor de Verenigde Staten, Groot Britannië en China, zeide de Austin nog: „Ik heb reden te geloven, dat de bepalingen zullen worden goedgekeurd door de Sovjet Unie niettegenstaande de bekende houding van Rusland welke de Chinese bezetting der Noordelijke gebieden van het oude China niet aanmoedigt." (Washington, (AP) 2.12).

DUITSE PROPAGANDA.

De Duitse radio beweerde, dat de bijeenkomst van Roosevelt, Churchill en Stalin in Teheran het grondwerk gelegd heeft voor een reusachtige propaganda-campagne om het Duitse volk weg te lokken van de nazie-leiders. De radio zeide, dat volgens de „Deutsche Allgemeine Zeitung" een der bedoelingen van de conferentie te Teheran is om de politiek in overeenstemming te brengen. Het blad zou hebben gezegd: „De vijand is volkomen eensgezind waar het het verlangen betreft om het Duitse rijk te vernielen. Doch de Geallieerden schijnen het niet eens te zijn omtrent de wijze, waarop dit het beste kan worden gedaan en in het biezonder niet over het land dat de grootste last van de strijd zal moeten dragen".

Berichten uit Berlijn aan de Spaanse pers zeiden: „Duitsland verwacht, dat de algemene lijn van de Geallieerde propaganda de volgende zal zijn: een belofte van vrede indien men afstand doet van het nazie-regime. Als de Duitsers genegen zijn te capituleren en opstaan tegen de gevestigde macht, zullen geen beloften voor een betere toekomst ontbreken".

De bezorgdheid, welke de conferentie van Caïro en de gemelde conferentie te Teheran den leiders van de as bezorgt, wordt weerspiegeld in de omvang van de as-propaganda. De propagandisten van de as schijnen den een Geallieerde tegen den ander te willen opzetten.

Volgens berichten uit Madrid gaat een stroom van geruchten door Europa na het nieuws over de conferentie te Caïro. O.a. wordt gezegd, dat Mussolini Hitler ervan heeft weten te overtuigen, dat het spel verloren is, verder, dat twee Duitse generaals op weg naar Lissabon zijn om den Geallieerden te verzoeken het bombardement op Berlijn te staken, terwijl vredesonderhandelingen plaats vinden, dat Goering naar Groot Britannië is gevlogen enz. Nodeloos te zeggen, dat er niet het minste bewijs is om dergelijke verhalen te steunen, doch zij boden nieuwe problemen aan de propagandamachine van de as. (Londen, (AP) 2.12).

Het nieuws van vandaag.

In Tabriz of Teheran, in ieder geval ergens in Iran, vergaderen President Roosevelt, Premier Churchill en Premier Stalin, volgens de berichten, die van verschillende zijden komen. De Duitsers zijn wel erg opgewonden en trachten door alle mogelijkheden op te werpen de invloed van de aanstaande officiële bekendmaking der drie Geallieerde Leiders tegen te gaan. Tsjang Kai Sjek is reeds in Tsjungking terug met zijn ega en Lord Louis Mountbatten, die te Caïro de besprekingen bijwoonde, is in zijn hoofdkwartier terug. Volgens een Duits bericht via Lissabon komt vandaag een einde aan de Conferentie tussen de Noordamerikaanse, Britse en Russische Staatslieden en moet vóór het verstrijken van deze dag het resultaat worden bekendgemaakt.

De propaganda-machine van Herr Goebbels is op volle kracht gezet. Zowel het buiten- als het binnenland moeten „bewerkt" worden en wel op verschillende wijzen. Voor het buitenland was waarschijnlijk de mening bestemd, dat de Geallieerden de Duitse overgave zullen eisen onder bedreiging, dat zij met luchtbombardementen het Reich zullen vernielen.

Hoe het ook zij, de vernieling van Berlijn is al in vergevorderd stadium. In de afgelopen nacht werd wederom een hevige aanval gedaan, die grote branden in de hoofdstad veroorzaakte. 41 Britse bommenwerpers worden vermist van de aanval waarbij meer dan duizend ton op Berlijn geworpen werd. Hiermede is het totaal gewicht aan bommen, die op de Duitse hoofdstad vielen, gebracht op 15.000 ton. Mosquito's vielen ook doelen in het Westen van Duitsland aan.

Marseille, de grote havenstad in Zuid-Frankrijk, werd gisteren hevig aangevallen door zware bommenwerpers uit het Middellandse Zeegebied. Volgens de eerste berichten werd er grote schade aangericht.

De legers aan de verschillende fronten blijven intussen vorderen. Ten Noord-Westen van Gomel kwamen de Sovjets weer een heel eind vooruit en veroverden zij meer dan 80 plaatsen. Aan overige delen van het Oostfront vonden weinig veranderingen plaats. De Duitsers aan het Italiaanse front trekken zich terug nadat hun „winterlinie" op verschillende plaatsen doorbroken werd door de 8e en 5e legers. Geallieerde torpedojagers op de Adriatische Zee beschoten de havenstad Durazzo in Albanië.

En in Joegoslavië meldt Tito weer successen, vooral in Bosnië. Zijn communiqué meldt tevens, dat Bulgaarse troepen weigerden in opdracht der Duitsers tegen het Joegoslavische Bevrijdingsleger te vechten en een geheel bataljon door de nazies werd ontwapend.

CRITIEK OP BRITS MINISTERIE VAN VOORLICHTING.

Ernest Agnew seint uit Londen:

Brendan Bracken, de Britse Minister van Voorlichting, moest heden antwoord geven op vragen, die in het Lagerhuis gesteld werden met het doel om vast te stellen wie schuld heeft voor het uitlekken van nieuws over de conferentie in Noord-Afrika. De Minister zeide: „Volgens mijn mening zal er bij toekomstige conferenties een voledige veiligheid moeten bestaan". Blijkbaar wilde hij hiermede zeggen, dat niets over de conferenties moet worden afgedrukt alvorens het officiële nieuws is vrijgegeven wordt.

Bracken werd voor het voetlicht geplaatst met vragen betreffende zijn ministerie en de Britse radio-omroep die onder zijn toezicht staat. Men legde hem het vuur aan de schenen met betrekking tot de regelingen die voor de pers getroffen worden en het feit, dat de Britse radio-omroep het nieuws over de conferentie uitzond 24 uren voordat het aan de Britse nieuwsbladen werd verstrekt. Bracken legde uit, dat dit bericht ontleend was aan dat van het nieuwsagentschap Reuters uit Lissabon. Elmer Davis, de Directeur van het Bureau van Oorlogs Informatie te Washington, had reeds geprotesteerd tegen de berichten van Reuters. Bracken zeide, dat de Noordamerikaanse Regering de krachtigste protesten ingediend had over het gedrag van Reuters in Lissabon. Hieraan voegde hij toe: „Wij zijn niet verantwoordelijk voor wat Lissabon doet en evenmin voor wat Reuters doet" (Londen, (AP) 2.12).

BRITSE PERS PROTESTEERT.

De Britse pers gloeit van verontwaardiging met protesten tegen de „onbekwame" censuur in verband met de conferentie in Noord-Afrika, welke — naar men zeide — aan weerszijden van de Atlantische Oceaan aanleiding heeft gegeven tot bitsheid. De Londense „Daily Mail" zeide: „Van alle volken ter wereld werd alleen het Britse Dinsdag niet toegestaan het nieuws over de bijeenkomst te publiceren. Elk radiostation ter wereld — vriendschappelijk, vijandelijk, neutraal en geallieerd — met als enige uitzondering de Britse radio-omroep, zond het nieuws uit. Elk nieuwsblad ter wereld verscheen met grote koppen op de voorpagina met uitzondering van de Britse."

De correspondent van de „News Chronicle" te Caïro verklaarde: „Als het gehele verhaal wordt gepubliceerd, zal de naam van het Britse Ministerie van Voorlichting zwart zijn van het ene eind der Verenigde Staten tot het andere" (Londen, (AP) 2.12).

NOORDAMERIKAANS HULPVLIEGDEKSCHIP VERLOREN.

De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat het Noordamerikaanse hulpvliegdekschip „Liscome Bay" door een Japanse duikboot werd getorpedeerd en tot zinken gebracht tijdens de verrichtingen in de Gilbert-eilanden. De „Liscome Bay" was het enige Noordamerikaanse schip, dat bij deze verrichtingen verloren ging. De Marine betreurde het te moeten bekend maken, dat Schout bij Nacht Henry M. Mullinginx, die aan boord van het vliegdekschip was, vermist wordt. Kapitein Irving D. Wilthie, Commandant van de „Liscome Bay", wordt ook vermist. Het totaal aantal slachtoffers is niet bekend.

De „Liscome Bay" is het eerste Noordamerikaanse hulpvliegdekschip, dat tot zinken gebracht werd sedert de Verenigde Staten in oorlog gingen, en het eerste vliegdekschip, dat in meer dan een jaar tijds verloren ging. Hiermede is het aantal Noordamerikaanse vlootverliezen op 131 gebracht. In het geheel werden 5 Noordamerikaanse vliegdekschepen tot zinken gebracht (Washington, (AP) 2.12).

DE NOORDAMERIKAANSE VERLIEZEN AAN MANSCHAPPEN.

De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog, Henry Lewis Stimson, deelde mede, dat de verliezen van het Noordamerikaanse leger van het begin van de oorlog tot 15 November jl. 94.918 bedroegen. Hiermede is het totaal der gemelde verliezen voor alle takken van de strijdkrachten gebracht op 126.969 (Washington, (AP) 2.12).

BEKNOTTING VAN HET ONDERWIJS DOOR DE AS—II.

Japan maakte het onderwijs een middel in dienst van zijn veroveringen.

Het heropvoeden van onderwijzers.

Hevig verzet van Franse jeugd en onderwijzers tegen de nazificering van het onderwijs.

CHINA.

In bezet China heeft Japan het onderwijs teruggebracht tot een werktuig in dienst van zijn veroveringen, tot één van de vele instrumenten om gewillige dienaren der Nieuwe Orde te kweken. Om te beginnen ging het over tot een vernietiging op grote schaal van de scholen voor hoger onderwijs; van de 108 instellingen, die China op dit gebied bezat, werden er 25 gedwongen hun werk te staken, 14 zijn volkomen met de grond gelijk gemaakt en 15 door luchtaanvallen zwaar beschadigd. Het bombarderen van scholen en Universiteiten wordt nog steeds voortgezet.

In geheel het bezette gebied heeft Japan gepoogd het onderwijs te reorganiseren. Er zijn plaatselijke onderwijsbureaux opgericht, waarop toezicht wordt geoefend door Japanse „adviseurs". Het onderwijs in de Japanse taal is zonder uitzondering op alle scholen verplicht gesteld en moet gegeven worden door een Japanner, die bovendien aansprakelijk wordt gesteld voor de „gedachten en gedragingen" van de studenten. De zuivere regerings-scholen worden eveneens onder toezicht gesteld van een Japansen adviseur, wiens volmachten onbeperkt zijn. Tot vóór 7 December 1941 hebben de missie-scholen, die onder buitenlandse leiding staan, weinig inmenging ondervonden, maar verreweg de meesten zijn nu gesloten.

De Japanners hebben zeer groten nadruk gelegd op het heropvoeden van onderwijzers. Daarvoor worden speciale cursussen van niet langen duur gegeven op normaalscholen, die in sommige gevallen de leerlingen zelfs betalen om de lessen bij te wonen. De leerboeken zijn geheel in overeenstemming gebracht met de Japanse opvattingen omtrent geschiedenis politiek, internationale betrekkingen en „deugd". De leerlingen van deze scholen moeten aan alle mogelijke eisen voldoen: zij moeten deelnemen aan parades, massabetogingen en opstel-wedstrijden over onderwerpen als: „Waarom wij Tsjang Kai Sjek ten val moeten brengen"; vaak ook wordt hun „gedachtengang" aan een onderzoek onderworpen, hetgeen geschiedt door vragenlijsten door iederen leerling te laten invullen. Leraren en schoolbestuurders moeten een oneindig aantal inspecties ondergaan en moeten herhaaldelijk vergaderingen en besprekingen bijwonen.

Arrestatie en pijniging van studenten en leraren — zelfs van hen, die verbonden zijn aan missie-scholen — vormen geen uitzondering. Maar aan de andere kant worden leraren reisjes aangeboden naar Japan en „Mansjoekwo" om met eigen ogen gade te slaan hoe de „Bevriende Buur" te werk gaat en welke zijn bedoelingen zijn ten aanzien van China.

Niemand kan voorspellen hoever deze culturele agressie in de scholen zal doordringen, maar enthousiaste Japanners hebben zich reeds voorstanders verklaard van een „uniforme opvoedingsmethode voor Japan, Korea, Mansjoekwo en Noord-China" met het Japans als „de taal van Oost-Azië".

Het volgende voorbeeld is karakteristiek voor de barbaarsheid, waarmede de wrede overweldiger te werk gaat tegen onderwijs-instellingen:

Volgens mededelingen van reizigers, die pas in Tsjungking zijn aangekomen, wordt de Tsinghua Universiteit in Peiping door de Japanners voornamelijk gebruikt als ziekenhuis voor hun gewonde soldaten. De gehoorzaal, waarvan een groot deel van de stoelen door de Japanners is vernietigd, wordt gebruikt als verzamelplaats voor de troepen. De bibliotheek is van al zijn schatten beroofd, waarbij het grootste deel van de buitenlandse boeken naar Japan is verscheept, terwijl een ander deel — waaronder de meest waardevolle Chinese boekwerken — is overgebracht naar de bibliotheek van de Universiteit van Peiping, de zetel van de schijnregering. Chinese tijdschriften van de laatste jaren zijn alle op de brandstapel gelegd.

Het kantoor van den bibliothecaris is veranderd in een logeerkamer en de leeszaal is nu eetzaal geworden. Een deel van het biologisch laboratorium is nu veranderd in een stal, terwijl het voormalige aangrenzende klasse-locaal een bar is geworden. Het gebouw van de afdeling chemie is zwaar beschadigd. Al het materiaal van de technische afdeling wordt nu gebruikt in de vijandelijke werkplaatsen in Hankau. De nieuwe woonverblijven aan de Zuid-vleugel zijn nu Japanse bordelen.

FRANKRIJK.

Men kan zeggen, dat de pogingen van de As-mogendheden om de geest van de „Nieuwe Orde" te doen doordringen tot het onderwijs van de Franse jeugd, tot dusverre tegen het krachtig verzet zijn afgestuit. Zolang de Duitsers nemen Vichy voldoende onder de duim te hebben, kan men verwachten, dat zij er van zullen afzien directe pressie te oefenen. En het is ongetwijfeld waar, dat de opvattingen van Vichy ten aanzien van het onderwijs van jonge Fransen inderdaad in de richting gaan van wat Duitsland welgevallig is: het kweken van een soort boeren-proletariaat. In Elzas-Lotharingen werken de Duitsers op volle kracht om de jeugd tot nazies te maken. En hoewel in bezet Frankrijk al tot de „réforme de l'enseignement" — de verandering van het onderwijs — was besloten en het publiek reeds in de zomer van 1940 daarop was voorbereid, hebben twee factoren de uitvoering ervan tegengehouden: factoren van zowel materiële als van geestelijke aard. De papierschaarste en de vaderlandsliefde van de Franse onderwijzers en leraren.

Toen na het sluiten van de wapenstilstand de scholen weer werden heropend, kreeg ieder onderwijzer een lange lijst, waarop de verboden schoolboeken stonden vermeld. Een lerares, die kort geleden uit de verbouen zone is ontsnapt, deelde ons mede, dat deze lijst, die uitsluitend betrekking heeft op de lagere scholen, niet minder dan vier pagina's besloeg, waarop de namen voorkomen van Frankrijks beroemdste schrijvers tot en met die van de auteurs van de eerste leesboekjes. Zij legde er de nadruk op, dat de zg. „réforme" slechts ten doel heeft „van de kinderen imbecielen te maken, die zich onmiddellijk aan het Duitse juk zullen onderwerpen." Tegelijkertijd werden uitgebreide nieuwe leerplannen en o.a. ook de uitgave van nieuwe leerboeken voorbereid, die meer in overeenstemming zouden zijn met de nieuwe „geest".

Maar hier werd er echter een spaak door het Duitse wiel gestoken. Het schrijven en drukken van deze boeken vereiste tijd, speciaal omdat er in Frankrijk een ernstige papierschaarste heerste. Bovendien is het zeer waarschijnlijk, dat de speciale vorm van sabotage, die men in Frankrijk attentisme noemt, de publicatie van deze boeken heeft opgehouden. Bij afwezigheid van de nieuwe boeken konden de leraren derhalve de oude blijven gebruiken.

Niettemin verwachtte men, dat een aantal nieuwe leerboeken gereed zou zijn bij het begin van het nieuwe schooljaar (October 1942) en deze zouden wellicht kunnen leiden tot de invoering van het nieuwe onderwijsstelsel, temeer, daar de nieuwe Minister van Onderwijs, Bonnard, een overtuigde nazie is. Deze Abel Bonnard is geen Universiteits-man en is bovendien een tegenstander van de Universiteit van Frankrijk.

Het is niet waarschijnlijk, dat de nieuwe methode binnen korte tijd van kracht zal kunnen worden. De veranderingen van de „Ecoles Normales d'Instituteurs" en de „Ecoles Primaires Supérieures" in de nieuwe middelbare colleges, waaraan technische afdelingen zijn verbonden — want dit is de opzet van het nieuwe plan — zal een grote mate van reorganisatie met zich brengen o.a. ten aanzien van personeel en behuizing. Bovendien zullen de voorstanders van deze veranderingen een obstakel van aanzienlijk formaat moeten overkomen: het hardnekkig verzet van het onderwijzend personeel tegen fascisme en samenwerking met de Duitsers. In een uit Frankrijk ontvangen rapport wordt gezegd: „Het moge vreemd schijnen, maar de schoolgaande Franse jeugd is nog steeds doordrongen van de ware Franse tradities en aspiraties. Leraren en onderwijzers, van wie de grote meerderheid fel gekant is tegen de regering te Vichy en haar politiek van samenwerking, doordringen hun leerlingen van Frankrijks ware geest!"

De professoren van de Universiteiten nemen eenzelfde houding aan. Onder de eersten, die uit hun ambt ontslagen werden, bevonden zich de professoren Langevin en Rivet uit Parijs, en de rector van de Universiteit van Nancy. Talloze anderen zijn gearresteerd, zoals Borel, Lapicque, Cotton, Manguin, Langevin Villey, Gaullery, Maurain, Lefevre, en Vandryès, terwijl de terechtstelling van mannen als professor Holleweck heeft bewezen, dat de Duitsers de invloed van dergelijke onafhankelijke denkers op de Franse jeugd vrezen. Maar ondanks hun wreedheid zijn zij er tenslotte niet in geslaagd de ware Franse geest van scholen, lycea en Universiteiten te verdringen.

Voornamelijk in Elzas-Lotharingen hebben de Duitsers gepoogd de jeugd gelijk te schakelen. Zij doen dit door de jongens en meisjes uit de invloedssfeer van onderwijzers, ouders en kerk weg te halen en hen te verplichten zich aan te sluiten bij organisaties als de Hitler-jeugd en de Arbeidsdienst, of door hen naar jeugdkampen in Duitsland te zenden. Te dien einde zijn Katholieke scholen in hun werkzaamheden aanzienlijk beknot; met staatsscholen is het niet anders gesteld.

Ondanks de wreedheden van het Duitse bestuur blijft de bevolking zich tegen deze maatregelen met grote kracht verzetten. Als een voorbeeld hiervan kan vermeld worden, dat het aantal jongemannen uit Lotharingen, die trachtten de Arbeidsdienst te vermijden door de grens van bezet Frankrijk over te steken, zó groot was, dat Gouwleider Burckel verplicht was hen te dreigen, dat — indien zij niet spoedig zouden terugkeren — hun familieleden, die klaarblijkelijk de motieven voor hun vlucht ten volle onderschreven hadden, naar Duitsland zouden worden gedeporteerd.

CURAÇAO

DE VENEZOLAANSE JOURNALISTEN TOT DE CURAÇAOSE JOURNALISTEN.

Enige tijd geleden werd door het Bestuur van de Afdeling Curaçao van de Nederlandse Journalisten Kring een brief gezonden aan de Venezolaanse Journalisten Vereniging om instemming te betuigen met de eenstemmige verwerping door het Congres van Venezolaanse Journalisten te Caracas van het streven om Aruba, Bonaire en Curaçao te naasten.

Op deze brief is thans het volgende antwoord ontvangen van de Venezolaanse Journalisten Vereniging:

„Uw geachte brief van 5 November werd ontvangen. Ik moge U mededelen, dat onze Vereniging met biezonder genoegen het bewijs van waardering en erkentelijkheid ontvangen heeft van de Nederlandse Journalisten Kring, met betrekking tot de verwerping door de Venezolaanse journalisten van het idee om Aruba, Bonaire en Curaçao te naasten.

Wij zenden U de beste wensen voor het succes van het lichaam, waarvan Gij de leiding hebt en verblijven met collegiale groeten,

Namens de Venezolaanse Journalisten Vereniging,

get. Benito Gonzalez Castrillo
Secretaris Generaal."

STATEN VAN CURAÇAO VERGADEREN.

Gisteravond kwamen de leden van de Staten van Curaçao bijeen onder leiding van ondervoorzitter Carel N. Winkel. Bij de „Ingekomen Stukken" werd door Zijne Excellentie den Gouverneur de begroting 1944 aangeboden. Bij het vluchtig nazien van dit lijvig gestencild boekwerk bleek, dat deze begroting aan ontvangsten in totaal beloopt een bedrag van *f* **24.954.251**. Alles wordt uitgegeven op een batig slot na van *f* **11.993**.

Uit de inleiding op deze begroting wippen wij nog even dat gedeelte, hetwelk betrekking heeft op de defensie. De Gouverneur schrijft dan:

„Onder verwijzing naar de gedachtenwisseling in de gedrukte stukken betreffende de heringerichte begroting 1943 inzake de verdeling van de kosten van de defensie en het fixeren van een vast bedrag op de begroting ten dienste van de defensie, is, zoals Uw College bekend is overleg gaande met het Opperbestuur. Tot nog toe werden hiertelande betaald de kosten van de Schutterijen; daaronder werden mede gerekend de kosten van kazernering en de uitrusting van den man met wapentuig.

Naast deze kosten werden aan de Regering betaald een vrijwillige bijdrage van *f* 240.000,— in de kosten van defensie van het Staatsdeel en een vrijwillige bijdrage in de kosten van de oorlogvoering ad *f* 2.000.000,— zomede de helft van de kosten van de geneeskundige dienst der Landmacht. Met de kosten van de schutterijen, geraamd op rond *f* 3.500.000,— betaalde Curaçao derhalve rond *f* 5.760.000,— voor militaire doeleinden.

Het ligt in de bedoeling thans ook de bewapening der overige landmachttroepen voor Curaçaose rekening te nemen, echter met dien verstande, dat het totaal der landmachtuitgaven het hiervoorgenoemd bedrag van *f* 3.500.000,— niet zal overschrijden. Zouden de kosten hoger uitvallen, dan zou dat tot gevolg dienen te hebben, dat de hiervoor vermelde vrijwillige bijdragen in de kosten van oorlogvoering met het bedrag der overschrijding worden verminderd. Het terzake handelend overleg met het Opperbestuur is nog niet geëindigd. Intussen doet zich het geval voor, dat, de landmachtuitgaven het bedrag van *f* 3.500.000.— met *f* 886.600,— te boven gaan, reeds voor. In afwachting van een definitieve regeling dezer materie is de vrijwillige bijdrage in de kosten van de oorlogvoering voorshands verminderd met een gelijk bedrag."

Bij de „Ingekomen Stukken" was ook nog een verzoekschrift van een groep gepensionneerden aan de Staten van Curaçao met het doel het verzoek te ondersteunen, dat deze groep gericht heeft aan Zijne Excellentie den Gouverneur om in verband met de tijdsomstandigheden verhoging van pensioen te verlenen. Ter onderzoek van dit verzoekschrift werd een commissie ingesteld bestaande uit de Heren William R. Plantz, Elias A. Römer en Frederik A. Vromans.

Vervolgens werden de volgende ontwerpen-landsverordeningen aangenomen:

1e. Ontwerp-landsverordening tot wijziging en aanvulling van de „Rechtsbijstandsverordening".

2e. Ontwerp-landsverordening tot aanvulling van de „Zegelverordening 1908".

3e. Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de verordening van de 17e April 1872 houdende herziening van het tarief van justitie-kosten in strafzaken.

Niets meer aan de orde zijnde werd de vergadering gesloten.

SPELDJESDAG.

Morgen wordt er een speldjesdag gehouden ten bate van het Kerstfeest der zeelieden in het Katholieke Zeemanshuis in de Klipstraat voor het zenden van vele geschenken naar de verschillende schepen. Geeft met gulle hand en laat uw linkerhand niet weten wat uw rechterhand doet, opdat ook uw linkerhand in overvloed haar gave schenke.

SINTERKLAAS IN CENTRO SOCIAL.

Voor de kinderen van de leden van het Centro Social Católico is een Sint Nicolaas-feest voorbereid op Zondag as. 5 December 1943 om 14 uur precies.

FRIESE VERENIGING HEROPGERICHT.

Het bewaren van de Friese cultuur oogmerk.

Op Dinsdagavond had zich in de knusse vergaderzaal van het R.K. Zeemanshuis in de Klipstraat een klein aantal Friezen verzameld, die het allen op prijs zouden stellen, dat er weer een gezelschapsband tussen hen tot stand zou kunnen komen. De leiding van de bijeenkomst berustte bij den Heer Tjalling Wybrandus, welke al dadelijk begon met zijn idee over een toekomstige vereniging uiteen te zetten. Deze idee berustte op de gedachte, dat overal waar mensen met eigen taal en cultuur dun verspreid tussen medemensen met een andere taal werken en wonen, zij hun eigen taal zoal niet verliezen dan toch niet onderhouden en daardoor in rijkdom doen achteruitgaan.

De taal- en cultuurwaarde van een goed boek werd verduidelijkt door het voorlezen van enige korte delen uit een der beste nieuwe boeken. De doelstelling van een vereniging zal kunnen bestaan uit het bevorderen van het taalgebruik door lezen van boeken, het houden van lezingen en het gewoon bij elkaar komen.

Als tegenhanger noemde de Heer Wybrandus gezellige samenkomsten, waar gekaart en gedanst kan worden. Den aanwezigen werd daarna het woord gelaten om andere mogelijkheden te opperen. Hierbij kwam naar voren, dat bij de vorige vereniging is gebleken, dat het houden van lezingen vaak niet bevalt: slechts zeer weinigen interesseert een bepaald onderwerp, diegenen wien het niet interesseert luisteren geduldig tot de spreker is uitgesproken en slaken een zucht als de officiële vergadering is afgelopen en men nog een tijd gezellig kan bij elkaar blijven. Trouwens een voldoend aantal leden om geregeld met een lezing te kunnen te voorschijn komen, blijkt niet aanwezig te zijn: te meer daar de Heer L. T. de Hoop met echtgenote, kinderen en accordeon naar Aruba is vertrokken.

Op de bijeenkomst bleek, dat naar de radio-uitzendingen van den Heer De Hoop geregeld werd geluisterd. Toen dit eenmaal vaststond, werd meteen besloten om te onderzoeken of het niet mogelijk is om geregeld een klein radioprogramma in elkaar te zetten en den nieuwen programma-leider te vragen of er kans is geregeld een kort poosje voor een Friese Vereniging af te staan. Een ander nieuw idee was te trachten enig nieuws te krijgen over Friesland onder de Duitse bezetting, terwijl meteen besloten werd om in contact te treden met de grotere organisaties in de Verenigde Staten van Noord-Amerika.

De gewenste vereniging is in feite dus begonnen met te trachten iets te doen zonder nog over naam of statuten te hebben gedacht. Indien over enige tijd mag blijken, dat zij iets kan bereiken, dan zal wederom een grote samenkomst worden uitgeschreven. Indien echter nu reeds belangstelling bestaat voor een leesportefeuille, samen te stellen uit de betrekkelijk grote hoeveelheid hier aanwezige Friese boeken, dan kan ieder daaraan direct meedoen, indien men de moeite neemt daarvan kennis te geven aan den Heer T. Wybrandus, wonende te Zeelandia.

FILM.

„The moon is down" (Cinelandia). Deze film, gemaakt naar het bekende boek van John Steinbeck, toont ons hoe het Noorse volk den overweldiger trotseert. Op de invasiedag wordt het handjevol verdedigers van een Noors dorp uit een hinderlaag neergeschoten.

De bezetter wendt allerlei middelen aan om het volk voor zich te winnen. Zoals altijd probeert hij het eerst met een marionettenbestuur. Burgemeester Orden wil echter niet medewerken.

Ondanks de waarschuwingen en represailles gaan de saboteurs door met hun vernielend werk. Bruggen worden vernield, gebouwen worden opgeblazen, met dynamietpatronen, die door Raf-vliegtuigen onder de bevolking zijn neergestrooid, de er een goed gebruik van maakt. Tenslotte wordt ook Burgemeester Orden met nog 10 anderen opgehangen uit wraak.

Buitenland.

EEN ULTMATUM AAN DUITSLAND VOORSPELD.

Terwijl Washington en Londen het stilzwijgen bewaarden, vertelden de radio's van het Europese vasteland aan de wereld dat Roosevelt, Churchill en Stalin in Iran een ultimatum opstellen om de overgave van Duitsland te eisen.

De radio van Berlijn zegt, dat volgens berichten uit Lissabon de bijeenkomst vandaag zal eindigen. Men voorspelde dat een communiqué met de beslissingen zal worden uitgegeven vóór het invallen van de nacht. De radio van Parijs, welke onder Duits toezicht staat, beweerde, dat de conferentie te Tabriz wordt gehouden in het Noordoostelijk deel van Iran vlak over de Russische grens. Russische troepen zouden er samengetrokken zijn om de veiligheid der Geallieerde staatslieden te verzekeren. Gelijksoortige berichten komen uit Bern, Vichy en Turkije. Alle zijn het er over eens, dat de Heren ergens in Iran zijn samengekomen, doch sommige gaven als hun mening te kennen, dat de conferentie wordt gehouden in de hoofdstad Teheran.

De toestand komt veel overeen met de omstandigheden, welke de Noordafrikaanse conferentie omringde, toen de kringen van de as beweerden, dat Roosevelt en Churchill te Caïro confereerden met Tsjang Kai Sjek en pas vele dagen later de officiële bekendmaking werd gedaan. De Noordamerikaanse Senator Connaly, Voorzitter van het Senaatscomité voor buitenlandse zaken, verklaarde gisteravond in een radiorede: „Nog een grote conferentie vindt plaats in het Midden-Oosten tussen de drie leiders der Verenigde Landen." Hij zeide, dat de bijeenkomst van „enorm belang" is.

Onbevestigde persberichten uit Turkije beweren, dat een eis om de overgave van Duitsland te eisen met de bedreiging, dat het anders door bombardementen zal worden vernield, wordt gereedgemaakt. Ook zou in het ultimatum worden gezegd, dat Duitsland afstand zal moeten doen van alle winsten, die het in de oorlog maakte.

Het Turkse nieuwsblad „Cumhuryet" zeide: „Het is zeker, dat de Geallieerden een oproep tot de onvoorwaardelijke overgave zullen doen aan de Duitsers. De drie staatslieden moeten daarom beslissingen treffen ten aanzien van de vorm der Duitse regering waarmede zij bereid zijn te onderhandelen". In Londen gelooft men, dat de verklaring van de „grote drie" het Duitse volk ervan zal verzekeren, dat het niet in slavernij zal worden geworpen, hoe duur Duitsland ook zal moeten betalen voor de oorlog. Zulk een verklaring zal waarschijnlijk zeggen, dat de Geallieerden niet tegen het Duitse volk maar tegen zijn nazie-leiders strijden en dat het dus vrij zal zijn zijn eigen vorm van een democratische regering te kiezen nadat het nazie-régime verwijderd is.

Van grote betekenis misschien is de verklaring, welke Stalin in 1941 aflegde: „Wij hebben en kunnen niet zulke oorlogsdoeleinden hebben als het op leggen van onze wil en ons régime aan de Slavische of andere onderdrukte Europese volken, die onze hulp verwachten." Deze verklaring werd gisteren opnieuw afgedrukt in weekblad „Sovjet Oorlogsnieuws". Een ander onderwerp, dat misschien overwogen wordt, is de houding van onzijdig Turkije, welks deelneming aan de oorlog aan de zijde der Geallieerden steeds waarschijnlijker wordt geacht.

Een Zweeds bericht zeide, dat volgens verklaring van een Duitsen zegsman een Duitse capitulatie onmogelijk is, omdat Duitsland, hoewel het sedert 1942 in het defensief is, zijn legers nog buiten de grenzen van het vaderland in de strijd heeft. De zegsman verklaarde: „Het Duitse doel is om den vijand uit te putten tot het punt waar hij de positie van den verdediger zal erkennen en vrede met hem sluiten (Londen, (AP) 3.12).

CURTIN CONFEREERDE MET MACARTHUR.

Premier John Curtin van Australië maakte bekend, dat hij pas een belangrijke conferentie met Generaal Douglas MacArthur heeft gehad. Hij verklaarde, dat Rabaul op Nieuw Brittannië thans een vlootbasis wordt in zeer hachelijke positie en dat de vijand haar nog met zeer groot risico kan gebruiken. Curtin is pas in Canberra terug na een conferentie van verschillende dagen met den Geallieerden Opperbevelhebber in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan.

De haven en luchtbases van Rabaul alsook de stad zelf zijn de laatste maanden hevig aangevallen door Geallieerde vliegtuigen. Het is de voornaamste Japanse basis voor het krijgsgebied in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan. Curtin zeide, dat hij met MacArthur de resultaten van de Engels-Noordamerikaans-Chinese conferentie te Caïro heeft besproken. Als commentaar zeide hij: „De verklaring van Caïro maakt aan het Australische volk duidelijk, dat er geen gemakkelijke overwinning in de Stille Oceaan behaald zal worden" (Canberra, (AP) 3.12).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD AFRIKA.

„Te land: Aan de Adriatische kust werd verder voortgang gemaakt in de richting van San Vito. Castel Fretano werd veroverd niettegenstaande een verwoede vijandelijke weerstand uit gereedgemaakte stellingen en tegenaanvallen. Aan het front van het 5e leger werden in een gebied vorderingen gemaakt, niettegenstaande een hevig machinegeweervuur, mijnen en prikkeldraad. Het vijandelijke geschut was minder actief. Beide legers hebben meer gevangen genomen. Men stuit op talrijke slopingen en mijnen".

Ter Zee: In de nacht van 30 November op 1 December werd Durazzo gebombardeerd door torpedojagers. Grote branden werden gesticht en het vuur werd beantwoord.

In de lucht: De duikbotenkooien en de scheepvaart in de haven van Marseille werden aangevallen door zware bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht, begeleid door lange afstands gevechtsvliegtuigen. De doelen werden goed bedekt. De zware bommenwerpers vielen ook de rangeerterreinen te Bolzano aan. De spoorbrug te Chieti werd aangevallen door middelzware bommenwerpers.

Formaties van vliegtuigen werken nog met het leger samen; zij vielen vijandelijke stellingen en verbindingswegen aan en vernielden motorvoertuigen. Lichte bommenwerpers vielen de scheepvaart voor de Joegoslavische kust aan. In de afgelopen nacht werd het spoorwegcentrum Arezzo aangevallen door nachtbommenwerpers.

17 Vijandelijke vliegtuigen werden vernield. 8 Onzer vliegtuigen worden vermist." (Geallieerd Hoofdkwartier te Algiers, (AP) 3.12).

DUITS LEGER TREKT TERUG.

De radio van Algiers deelde mede, dat Maarschalk Albert Kesselring het 10e Duitse leger opdracht gegeven heeft zich terug te trekken van de stellingen langs de kust van de Adriatische Zee na het „instorten der gehele winterlinie". (Londen, (AP) 3.12).

AANVAL OP BERLIJN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„Vliegtuigen van het Bommenwerperscommando deden in de afgelopen nacht in grote sterkte een hevige aanval op Berlijn. Zeer grote branden werden gezien en de rook steeg tot grote hoogten op. Mosquito's vielen doelen in het Westen van Duitsland aan. 41 Onzer vliegtuigen worden vermist."

Men neemt aan, dat met ieder lijk succes thans de helft van Berlijn vernield moet zijn. De Duitsers deelden mede, dat felle luchtgevechten boven de stad plaats vonden en dit wordt ook te kennen gegeven door het grote verlies aan bommenwerpers, hoewel het aantal 17 minder is dan het grote verlies bij de aanval van 23 Augustus. De Duitsers zeiden, dat de aanval het gehele gebied van Groter Berlijn dekte. De aanval heeft misschien het leven gekost van twee oorlogscorrespondenten, die zich aan boord van 2 Rafbommenwerpers bevonden welke vermist worden.

Meer dan duizend ton aan bommen werd geworpen in de aanval van de afgelopen nacht en hiermede is de totale bommenlading, welke op de Duitse hoofdstad viel sedert het begin van de nieuwe campagne, waarschijnlijk op 15.000 ton gebracht. De telefoonverbinding met Zweden werd om 20.30 uur verbroken, doch om 22 uur hersteld (Londen, (AP) 3.12).

MOSLEY'S VRIJLATING.

De bevoegde Zijde bewees ons de attentie ons twee knipsels toe te zenden: 1) uit de Amigoe van gisteren het stukje over Mosley's vrijlating. 2) een bladzijde uit Time van 29 November jl., waar zoals de 350 Timelezers van Curaçao gezien hebben, op nogal critische wijze geschreven wordt over Mosley's vrijlating. In ons onderschrift wezen wij erop, dat er van „zware restricties" geen sprake was, omdat Morrison „geen belofte gevraagd had van den leider der Zwarthemden dat hij een zoete jongen zou zijn en zich als een goede burger zou gedragen." Men herinnert zich, hoe, toen iemand het bestuursbeleid had aangevallen inzake de restricties, aan de beperkt vrijgelatenen opgelegd (niet in café's e.d. komen), van bevoegde Zijde gereageerd werd en wel zo, dat zonder stukje verschenen was, de hoewel slechts in één blad een ingereactie aan alle bladen werd aangeboden. In dit stukje werd gezegd, dat er „maar een maatstaf is: vijandelijk onderdaan zijn", in de plaats waarvan men waarschijnlijk liever zou zien: „staatsgevaarlijk zijn", omdat het bekend is, dat er helaas verschillende Nederlandse staatsburgers zijn, die hun volk en land voor een zak met zilverlingen willen versjacheren.

In hetzelfde stuk merkte de bevoegde Zijde op, dat Mosley „uiteraard onder zware restricties" was vrijgelaten. Nu weet elkeen hoe welingelicht deze bevoegde Zijde is, maar toch heeft iedereen zich afgevraagd, of Morrison alvorens tot Mosley's vrijlating te besluiten de restricties met de Curaçaose bevoegde Zijde heeft overlegd. Immers: hoe weet onze bevoegde Zijde anders dat ze „zwaar" zijn; ten hoogste kan Zij het vermoeden.

Bevoegde Zijde zond ons thans het knipsel uit Time, waaruit blijkt, dat landverrader Mosley zich bevindt „in a seclusion where they (hij en zijn vrouw) will be technically free, but still under police supervision". Het laatste spreekt vanzelf; het moest er nog bijkomen, dat men hem vrij rond liet lopen ook!

Wij zijn bevoegde Zijde evenwel dankbaar, dat Zij Haar ongelijk bekent. Van „zware restricties" toch is geen sprake, wanneer men „technically free" is, ten hoogste van lichte restricties en ten aanzien van fascisten en n.s.b.-ers blijven wij van oordeel, dat zij voor hun misdaad tegen de staat berecht dienen te worden, niet jaar-in-jaar-uit op onze kosten in seasideressort te zonnebadden.

DE K.L.M. - VERBINDING MET SINT MAARTEN.

Hedenmorgen is een K.L.M. vliegtuig van Hato opgestegen naar St. Maarten. De passagiers waren, C. J. Baron van Asbeck, Ir. J. F. Groote, de Britse consul de Heer E. T. Lambert, de nieuwe gezaghebber der Bovenwinden P. van Leeuwen en de Heer Hutt de nieuwe onder-gezaghebber van Saba, enige belangstellenden waren op het vliegveld aanwezig, o.a. de Procureur Generaal Mr. Th. van der Laan en Militaire autoriteiten.

Ir. Groote zeide, dat dit niet de eigenlijke opening van de luchtlijn was, het vliegveld op St. Maarten is nog niet gereed en hij gaat mede om te zien wat er nog te doen is. Gezaghebber P. van Leeuwen sprak zijn grote vreugde over deze vlucht uit, want de Bovenwinden waren steeds moeilijker bereikbaar geworden en wanneer deze luchtlijn eenmaal geopend zal zijn, zal hierin ten volle voorzien zijn, hij verwacht dan ook, dat op St. Maarten grote vreugde zal heersen. Schout bij Nacht Baron van Asbeck legde de nadruk op de biezondere betekenis van deze luchtverbinding uit militaire oogpunt: „hoe meer vliegvelden des te groter veiligheid".

Dr. Yselstijn van de K.L.M. zeide, dat op verzoek van het Gouvernement van Curaçao nog meer Chartervluchten als deze zullen worden ondernomen alvorens de geregelde luchtverbinding, welke aanvang nog niet precies vast staat, zal kunnen beginnen.

— Uit Stockholm wordt gemeld, dat „grote branden" in Berlijn werden gesticht door de aanval van de afgelopen nacht. Vooral de voorsteden van Berlijn, waar de industrie gelegen is, zouden het doel geweest zijn van de laatste aanval. Het weer boven de hoofdstad was helder en een luchtgevecht van twee uren werd geleverd tussen de bommenwerpers en Duitse nachtjagers. Het nieuwsblad „Aftonbladet" zeide, dat de Duitse jagers zich ophoopten tussen de hoofdstad en de rivier de Elbe in grotere sterkte dan ooit tevoren.

Zoo het den Heere behaagt hopen onze geliefde ouders

Alexander Jacob Pinas

en

Betje Johanna Pinas-Braaf

op den 8sten December e.k. hun 12½ jarig huwelijksfeest te herdenken.

Oranjestad Dec. 1943.

De dankbare Kinderen:

Constantyn	te Paramaribo
Otmar	te Paramaribo
Ferdinand	te Aruba
Maximiliaan	te Aruba

DE HEER EN MEVROUW
WAAS — VAN DIJK
geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon

ROBERT

San Pedro Hospitaal — Aruba, 29 November 1943

Goebbels, Vriens & Co.

Wij lezen in Nederlandse Kroniek: Een curieus bericht betreffende een Nederlands priester, Anselmus Vriens genaamd, kwam onlangs uit Berlijn.

Deze eerwaarde Heer, vroeger trappist in het klooster van Diepenveen, doch gedurende de laatste zes jaar een werktuig in de propaganda-machinerie van Goebbels, zou de geestelijke verzorging hebben van 11.000 Nederlandse en 13.000 Vlaamse katholieke arbeiders te Berlijn.

Het is bekend, dat de Nederlandse en Belgische bisschoppen hadden aangevraagd den Nederlandsen arbeiders in Duitsland eigen priesters te mogen meegeven, en dat hierop afwijzend beschikt was. Nu moet dit bericht betreffende Mijnheer Vriens waarschijnlijk dienen om aan te tonen, dat de nazie-autoriteiten toch wel iets voor de godsdienstige belangen der buitenlandse arbeiders in Duitsland voelen. Veel zullen ze er echter niet mede bereiken, wan de paperen van Mijnheer Vriens staan niet erg hoog in katholieke kringen. Toen deze Heer zijn klooster verliet, is hij een soort van studentenmoderator geworden te Berlijn. Hoe zijn positie ten opzichte der kerkelijke autoriteiten in die dagen precies was, is niet volkomen duidelijk, maar op een gegeven ogenblik volgde hij den bekenden pastoor Leonard op, die te Berlijn directeur was van de „Katholieke Persdienst", een instelling gesticht door Dr. Goebbels in 1935. Deze Persdienst maakte er zijn voornaamste werk van de Katholieke Wereld Post van Dr. Hein Hoeben te Breda en diens internationale katholieke persdienst, die samen met Pater Morlion O.P., het hoofd van de Katholieke Pers Centrale te Brussel, werd uitgegeven, dwars te zitten.

De wekelijkse „katholieke" propagandablaadjes van Goebbels werden gratis naar alle katholieke bladen in Nederland en elders gezonden en ook naar schrijvers, sprekers en mensen, die een rol speelden in de industrie.

Ook op pastories in Nederland kwam soms deze ongevraagde litteratuur aan. Men vertelde er in van „wonderbare" steun, die de Katholieke Kerk van de Nazies genoot; men legde uit, dat de Paus zo slecht op de hoogte was en dat in Duitsland alleen het „politiek Katholicisme" werd lastig gevallen.

In een van zijn artikelen ging pastoor Leonard zelfs zover, dat hij verklaarde: „Hitler kan niet beoordeeld worden volgens oude standaards, want hij is een nieuw type van mens-zijn."

Dezelfde Leonard was op een tournee gestuurd door Nederland en België om lezingen te houden, die waren voorbereid met een zeer luidruchtige aanval der nazie-pers op de „internationale politieke centrale" van de Katholieke pers in Breda en Brussel. Nadat deze echter grondig te Berlijn en in het Belgische dorp, waar Pastoor Leonard geboren was, had onderzocht hoe de zaken precies stonden, publiceerde het Katholieke Pers Agentschap de documenten, waaruit bleek wat achter deze gehele geschiedenis stak.

Toen trad de bisschop van Berlijn, Von Preysing, moedig tegen pastoor Leonard op, niettegenstaande de naziedreigementen. Anselmus Vriens nam daarna het werk van Leonard over, maar omdat deze laatste reeds in staat van insubordinatie tegen zijn eigen Orde-overheid leefde, kon ook bisschop Von Preysing niets met hem aanvangen. Vriens zag er voordeel in zijn persactie te voeren onder de bekende leus „Pro Deo et Patria". Zijn nieuwe internationale „Katholieke" persdienst verscheen wekelijks in vijf talen en drong niet alleen in Katholieke maar ook in andere christelijke milieus door. De qualiteit van het werk werd geregeld aan slechter en de energieke aanklachten betreffende het valse spel, dat hij speelde, moeten wel uitwerking hebben gehad, want in 1939 werd zijn dienst stop gezet.

Goebbels besloot toen een ander middel te proberen en spoedig begon de „Europese Culturele Informatiedienst" de redactie-bureaux binnen te dringen. De Spaanse editie van deze dienst SEIC (Servicio Europeo de Información Cultural) was de belangrijkste. Tegenwoordig schijnt een katholiek leek daarvan het hoofd te zijn: „Gustav Frieddigkeit, Berlin W 62."

In deze dienst werd reclame gemaakt voor allerlei nazie-successen, die moesten bewijzen, dat Duitsland de baanbreker was der moderne beschaving. „Bewijzen" van Christelijke praestaties der nazies werden niet meer geleverd, maar het „ongeloof" en materialisme van Engeland en Noord-Amerika" kregen er van langs. Heel voorzichtig en indirect werden statistieken gepubliceerd over het kerkbezoek in Duitsland, de restauratie van historische kerken door de Staat enz., en deze moesten dienen om aan te tonen, dat geruchten over kerkvervolging alleen maar „Joodse leugens" waren.

Niet alleen in Spanje en Portugal, maar ook in de meeste Zuidamrikaanse staten kreeg deze dienst, die in zeer clericale en „objectieve" stijl geschreven was, invloed, en hij slaagde zelfs erin tot in de kolommen van sommige parochiebladen door te dringen. Maar in het begin van dit jaar was C.I.P. (Center of Information Pro Deo) te New York in staat SEIC te ontmaskeren. Na een grondig onderzoek publiceerde C.I.P. in zijn „Correspondence" van 15 Januari en 7 Mei de opzet van deze Goebbels manoeuvre en toonde o.a. aan, dat de adreslijsten voor Zuid-Amerika waren samengesteld uit de door de Gestapo geconfisceerde adreslijsten van de katholieke internationale pers-centra in Nederland, België en Frankrijk. SEIC verloor daardoor zoveel crediet, dat het zijn publicatie in Latijns Amerika stop zette.

Nu de voormalige Goebbels-journalist, de weggelopen Trappist van Diepenveen Anselmus Vriens, is aangesteld als zielszorger voor de Nederlandse en Vlaamse slaven-arbeiders in Berlijn, is daarmede een andere, maar niet veel goeds voorspellende periode ingeleid van het hypocritisch spel, dat de nazies spelen met dezen allertreurigsten Nederlander.

M. Mommersteeg.

WERELDNIEUWS

DE STUDENTEN VAN BELGIË.

Een groep jonge rexisten (fascisten) hebben een „Association des Etudiants Wallons" (Vereniging voor Waalse studenten) opgericht.

Na een lange propagandatocht is die Duitsgezinde vereniging erin geslaagd ten hoogste een honderdtal leden aan te werven, waaronder er 19 studenten zijn van de Universiteit van Leuven. Daaruit blijkt, dat de Duitsgezinde gedachten weinig bijval vinden bij de intellectuele jeugd van bezet België.

SABOTAGE IN BELGIË.

Op de spoorlijn tussen de stations van Thulin en van Boussu, is er een bom ontploft bij het passeren van een trein met Duitse verlofgangers, die van Quiévrain naar Bergen reed. De locomotief en drie metallieke rijtuigen zijn ontspoord. Zes en dertig Duitse soldaten werden gedood of ernstig gekwetst.

Onmiddellijk na de aanslag hebben de Duitsers de omstreken met troepen afgezet in de hoop, dat zij de saboteurs zouden kunnen vatten. Deze laatsten hadden per fiets de vlucht genomen, terwijl de nazies bezig waren met talrijke onschuldige dorpelingen aan te houden.

De lijn Bergen — Quiévrain was gedurende enkele uren versperd, en de lijn Quiévrain — Bergen gedurende 2 dagen.

Een aantal gijzelaars, die onder de burgerbevolking worden genomen, worden gedwongen plaats te nemen in de treinen, die door de streek rijden.

DUITSE METHODE.

Luidens een nieuw decreet worden de boeren, in bezet België, gezamenlijk verantwoordelijk verklaard voor de veediefstallen. Telkens als er een runddier of een varken gestolen wordt, zullen de boeren van de streek 500 kilo vlees aan de provianderingsdiensten moeten leveren.

MIJNARBEIDERS VRIJ VAN DWANGARBEID.

De Duitsers hebben, om reden van het belang, dat de mijnindustrie voor hen biedt, besloten de werklieden der Belgische kolenmijnen niet op te eisen. De vrijstelling geldt niet voor de werklieden van 18 tot 30 jaar, die boven de grond arbeiden en die niet onmisbaar zijn voor speciale of bizonder harde arbeid. In plaats van gedeporteerd te worden, zullen deze arbeiders in de mijnen aan het werk gesteld worden.

DE DOMINICAANSE MIS—VI.

De Evangelielezing is allereerst als daad van Godsverering bedoeld.

HET EVANGELIE.

Allengs nadert in de Voórmis het ogenblik, waarop met vele plechtige betuigingen van ontzag het Evangelie gezongen wordt. De diaken nadert in gebogen houding den priester om diens zegen te vragen en een zending te ontvangen.

De formule voor de zegen is bij de Dominicanen eensluidend met die van de Romeinse ritus, alléén valt op het einde een kleine afwijking te constateren. Laatstgenoemde ritus spreekt van „Evangelium suum". Daarvoor hebben de Dominicanen „Evangelium pacis", eveneens de Karthuizers en Carmelieten; Parijs, Toul en Langres. De Cisterciënsers zeggen „Evangelium Christi", evenzo de Witheren.

Na de zegen vormt zich een processie, die de diaken vergezelt op zijn gang naar de lezenaar of ambo. Voorop gaat de wierookdrager, dan volgen de ceroferarii (kaarsdragers) met den cruciferarius (kruisdrager) in hun midden, eindelijk de subdiaken en diaken, dragend het Evangelarium. Volgens de Prototypus Ordinarii O.P. volgt de kruisdrager, op de acolieten, een rangschikking verkieselijker dan de tegenwoordig gebruikelijke, te meer, wijl deze overeenstemt met de voorschriften, geldend voor elke processie.

Vroegtijdig reeds heeft men aan de Evangelie-lezing behalve een didactisch ook een latreutisch karakter gegeven d.w.z. niet enkel als preek en onderwijs der gemeente moest zij gelden, doch ook als een daad van Godsverering. Vandaar de luister, waarmee men de voordracht van het Evangelie omgeeft.

Boven besproken latreutisch element komt bij de Dominicanen sterker dan in de Romeinse ritus naar voren: de desbetreffende ceremonies zijn in de Orde nog talrijker.

Het Evangelieboek, door den diaken gedragen, wordt begeleid door een stoet.

Ceremoniën der Evangelieprocessie aan de Romeinse oudheid ontleend.

De Romeinse grootwaardigheidbekleders, bizonder de rechters, hadden het recht met wierook en toortslicht begeleid te worden. De wierook parfumeerde hun weg, de toortsen lichtten hen 's avonds bij en dienden overdag als ereteken. Keizer Constantinus schonk Paus en bisschoppen dezelfde eerbewijzen, vandaar de Introïtus-processie, waarmee zij vóór het vieren der Heilige Geheimen worden binnengehaald. De hogere rechters lieten het wetboek van het Romeinse gemenebest vóór zich uitdragen. Deze bizonderheid ging ook in de Katholieke Liturgie over. De Evangelie-processie in de Mis is niets anders dan een processie met de onderscheidingstekenen van den bisschop zonder aanwezigheid van den bisschop.

In deze processie valt bij de Dominicanen een dubbele ceremonie op te merken. Vooreerst is zij aangevuld met een kruisdrager. In het Ceremonieel der Romeinse Kerk wordt den hoogsten praelaten het voorrecht toegekend zich door een rijk versierd kruis te laten voorafgaan. De Hongaarse koningen ontvingen van den Paus eenzelfde voorrecht. Vele Franse Cathedralen en enige Orden o.a. die der Witheren en Dominicanen voerden deze eerbewijzing ook in voor het Evangeliarium, de codex der Nieuwe Wet, wanneer het in processie naar de lezenaar werd gedragen.

Eveneens bij de Carmelieten: één groot kruis bij het begin en één op het einde van het Evangelie voor de aanwezigen: drie kruisjes voor den diaken.

De 3 kleine kruisjes.

Het latreutisch element komt ook sterker bij de Dominicanen tot uiting in de kruisen, die de voordracht van het Evangelie vergezellen. Zowel de diaken als al de aanwezigen tekenen zich bij de aanhef van het Evangelie met drie kruisjes op voorhoofd, mond en borst en slaan daarna een groot kruis. Die laatste ceremonie herhalen zij op het einde der voordracht.

De Archetypus verordent voor den diaken enkel de kleine kruisen, voor de aanwezigen echter alleen het grote kruis bij het begin en het einde der Evangelie-lezing. Later werd deze dubbele ceremonie én voor den diaken én voor de aanwezigen gecombineerd. Men ziet derhalve duidelijk, hoe zij zich ontwikkelde.

Een tweede bizonderheid is, dat de subdiaken den diaken voorafgaat, dragend een kussen, waarop het Evangelie-boek straks zal rusten.

Het uitzonderlijke maken van een groot kruis na de kleine.

Het maken van een groot kruis na de drie bovenvermelde kleine komt weinig voor. Ongewoon mag deze handelwijze niet heten. Wij ontmoeten ze in de doopritus. Nadat de priester voorhoofd, oren, ogen, enz., van den dopeling met een klein kruisje getekend heeft, maakt hij een groot kruis over het gehele lichaam zeggend: „Ik teken u geheel en al in de Naam des Vaders enz.". Zo tekenen en heiligen zich ook de aanwezigen, die het Evangelie beluisteren, geheel en al, aldus aanvullend, wat aan de kleine kruisjes mocht ontbroken hebben.

Het grote kruisteken op het einde van het Evangelie wordt in de Pauselijke Ordo I in de 9e eeuw vermeld. Vroeger was het een wijdverspreide ceremonie, sindsdien echter vervallen en enkel nog hier en daar o.a. bij de Dominicanen overgebleven. Wellicht brengt Durandus de ware verklaring dezer ceremonie. Volgens hem is de bedoeling ervan geen ander dan door het veelvermogende kruisteken het pas uitgestrooide Evangelie-zaad tegen de duivel te beschermen.

Oorspronkelijk werd na de voordracht het Evangelie-boek rondgedragen om door priester en volk met een kus vereerd te worden. De clerus kuste de text, het volk — onder het Credo — het gesloten Evangeliarium. Dat was het stille en toch welsprekende antwoord der gemeente, een diepzinnige uiting van dankbaarheid voor het zo even gebroken levensbrood der Goddelijke wijsheid.

Paus Honorius III (1217-1226) heeft de Evangelie-kus voor het volk afgeschaft. Straks zullen wij zien, wat er nog van overbleef [1]).

Het latreutische element treedt bij de Evangelie-lezing zozeer naar voren, dat zij meer als een acte van godsverering dan van onderwijs geldt. Vandaar dat zij niet, gelijk dit overal het geval is bij andere lezing door een Responsorium gevolgd wordt. Niets van dit alles.

In latere eeuwen won de gewoonte veld op de lessen een doxologie te laten volgen. De meest voorkomende was „Deo gratias". Oorspronkelijk is dit wel niets anders geweest dan een waarschuwingsteken van den celebrant, dat er genoeg gelezen was, later als acclamatie door het volk overgenomen. De Dominicaanse ritus kent deze doxologieën in de Heilige Mis niet. Zij volgen noch op Epistel noch op Evangelie. Langzamerhand drongen zij evenwel overal binnen. In de aanvang waren zij zeer verschillend van redactie. „Amen — Deo gratias — Laus tibi Domine (Christe) — Benedictus qui venit in nomine Domini" waren de meest gebruikelijke.

In de 12e eeuw weet Durandus nog niets van de tegenwoordig door de Romeinse ritus voorgeschreven doxologie: „Laus tibi Christe".

Na het Evangelie werd oudtijds, gelijk wij reeds boven vermeldden, de gewijde text gekust, doch de overige thans in zwang zijnde kleinere ceremonies waren zo goed als onbekend. Vandaar dat de Archetypus O.P. geen antwoord kent op het Evangelie, geen bekruisiging van de gewijde text, geen formule bij de kus.

Het is wel gebruik het Evangelie te bekruisigen bij het begin der lezing. Het was trouwens oudtijds gebruik, alvorens men een boek lezen ging, het met de duim te bekruisigen, gelijk men brood zegent vóór het nuttigen ervan.

Later kwamen langzamerhand deze plichtplegingen op en veroverden zij zich een plaats in de Liturgie. De Dominicaanse ritus nam de text-bekruisiging op het einde der Evangelie-voordracht over alsmede de formule: „Per Evangelica dicta etc." bij de kus.

De oorzaak van de onderbreking van het Credo.

Dewijl deze laatste ceremonie minder oordeelkundig ingelast werd, ontstond een onschone en onlogische onderbreking van het Symbolum in de Hoogmis.

Volgens de Propototypus heft de priester, terstond na het beëindigen der Evangelie-voordracht, het Credo aan. Waarschijnlijk wilde men hem het wachten besparen op de processie der assistenten, terugkerend van den lezenaar. Op weg van het midden naar de Evangelie-zijde van het altaar om het Credo uit het misboek af te bidden, kuste hij het door den subdiaken hem aangeboden Evangelie. Toen men later behalve de kus ook de bekruisiging met de daarbij passende formule invoerde en aan de oude rubriek niets wijzigde, kreeg men de minder gelukkige volgorde: „Credo — Per Evangelica dicta etc. — Patrem omnipotentem".

Daar de definitieve redactie der Dominicaanse Liturgie valt na Honorius III, die zoals gezegd de Evangeliekus door het volk afschafte, bestaat deze ceremonie niet in de Mis der Predikheren. Enkel de diaken, die het Evangelie voordraagt en het volk of de gemeente vertegenwoordigt, vereert na den priester het Evangelie met een kus.

Elders is de regeling als volgt. De Carmelieten-rubriek beantwoordt aan die van den Prototypus O.P. De Karthuizers laten eveneens geen doxologie op het Evangelie volgen, na het Evangelie kust de priester zonder formule de text, heft dan het Credo aan en daarna kust de diaken het Evangelie. Bij de Witheren geen antwoord op het Evangelie, op het einde kust eerst de diaken, dan de priester de gewijde text ook zonder formule, vervolgens zet de celebrant het Credo in. Daarna wordt het Evangeliarium onder het Credo door de Kanunniken vereerd.

[1]) Paus Honorius heeft dit klaarblijkelijk gedaan in zijn qualiteit van Patriarch van het Westen (zoals de Paus in rituele aangelegenheden bijna steeds optreedt). In de Oosterse riten onzer Kerk kust het volk nog steeds het Evangelie-boek nadat eruit voorgedragen is. — Redactie Amigoe.

Kerkberichten.

Week van 5 Dec. t/m 11 December.
Zo.: Tweede Zondag van de Advent.
Di.: H. Ambrosius, Kerkleraar.
Wo.: Onbevlekte Ontvangenis van de H. Maagd Maria.

De gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk **'s morgens na de H. Mis of 's middags vóór zonsondergang te komen biechten.**

CATHEDRALE ST. ANNA-KERK. Otrabanda.

Pastoor: M.J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
9.— Hoogmis (N.)
19.— Lof.

Weekdagen:

6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 19 uur Rozenhoedje.
Iedere Donderdag om 19 uur Lof.
Wo.: 6.30 Gezongen H. Mis.
Biechten: 's morgens na de H. Mis, op verzoek en na 16 uur, maar vóór donker.

H. ROZENKRANSKERK, Pietermaai
Pastoor: C. v.d. Looy, O.P. tel. 2170
spreekuren: 8 uur en 19.45 uur

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.— H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
19.— Lof.

Weekdagen:

5.30 H. Mis (beh. **Za.**)
6.— en 6.30 H. Mis
Di.: 6.45 Congregatie voor de meisjes.
Wo.: 6.— Gezongen H. Mis.
Biechten: na Lof. Zaterdag na 16 uur

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.
Pastoor: Th. Exler, O.P., tel. 2413

Zondag:

5.— H. Mis.
6.15 H. Communie uitreiken.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis.
19.— Lof.

Weekdagen:

6.— en 6.30 H. Mis.
Do.: 7.— Congregatie voor de meisjes.
Do.: 19.— Aanbidding.
Wo.: 6.30 Plechtige H. Mis. Oefening voor de meisjes van de Congregatie. Dinsdag, Donderdag en Vrijdag, Zaterdag 6.30 Gezongen H. Mis.
Biechten: na Lof. Zaterdag de gehele dag.
Iedere 2e en 4e Zondag van de maand Predicatie in het Nederlands.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.
Pastoor P. Elie O.P., tel. 1967, spreekuur: 8 — 10 uur, Zon-, feest- en weekdagen.

Zondag:

5. H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.30 Gezongen Hoogmis door het Nederlands Mannenkoor.
Wo.: 6.30 Gezongen H. Mis.
17.— Lof.

7.30 Kindermis.
Weekdagen: 6.30 en 7— H. Mis.
Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwé.
Pastoor A. C. de Valk O.P., tel. 2365, spreekuur 7 — 9 uur beh. Zondag.

Zondag:

5.30 H. Mis.
8.30 Hoogmis (P.)
19.— Lof.
Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Wo.: 6.30 Gezongen H. Mis.
Zaterdag 7 uur Kindermis.
Biechten: elke dag na H. Mis tot 9 uur. Za. van 16 — 18 uur.

H. TERESIA-KERK, Juicio.

Pastoor H. Penninx O.P. tel. 1367, spreekuur: 7—9 uur (behalve Zondag).

Zondag.

5.— H. Mis (P.); 8.— Hoogmis
18.30 Lof.
Weekd.: 6.30 H. Mis (behalve Zat.)
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur; Zat. van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GEST.

Zo.: 7.— H. Mis; 16.— Lof.
Weekd.: 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof
Do.: 17 tot 18 uur Aanbidding voor de vrede.

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIË, Oranjestad — Aruba.

Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 34; **spreekuren:** alle weekdagen van 7.15-8.15 uur, alsmede om 10 uur en 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.30 **Kindermis.**
8.45 **Hoogmis.**
18.30 Lof.
Weekd.: HH. Missen om 6 en 6.30 uur.
Donderdags 18.30 uur lof ter ere van het Allerheiligst Sacrament.
Biechten: Alle weekdagen onder en na de HH. Missen en 's namiddags van 15.30 uur. 's Zaterdags bovendien van 15.30 tot 19 uur.